

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

07-03-399М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проходження виробничої практики
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Соціально-виховна
робота з дітьми та молоддю» спеціальності 011 «Освітні,
педагогічні науки» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 15 від 27.06.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до проходження виробничої практики для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Соціально-виховна робота з дітьми та молоддю» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Олексін Ю. П., Шевчук Т. Є. – Рівне : НУВГП, 2024. – 36 с.

Укладачі: Олексін Ю. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри суспільних дисциплін;
Шевчук Т. Є., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Сокаль В. А., к.пед.н., доцент, в.о. завідувача кафедри суспільних дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності

Сокаль В. А.

Попередня версія методичних рекомендацій: 07-03-222

© Ю. П. Олексін,
Т. Є. Шевчук, 2024
© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

1. Вступ	4
Розділ 1. Сутність, завдання та зміст літньої виробничої практики	5
1.1. Сутність і особливості літньої педагогічної практики.	5
1.2. Мета, завдання виробничої практики	6
1.3. Особливості виховної роботи в літньому оздоровчому закладі	9
1.4. Зміст літньої виробничої практики	10
Розділ 2. Організаційно-методичні засади діяльності студента-практиканта	11
2.1. Орієнтовні знання, уміння і навички педагога-організатора літнього відпочинку дітей	11
2.2. Педагогічні основи періодів зміни в літньому оздоровчому таборі	15
2.3. Функціональні обов'язки організатора літнього дитячого відпочинку в оздоровчому закладі	19
2.4. Пам'ятка з техніки безпеки під час роботи з дітьми у таборі	20
2.5. Перелік методичних матеріалів для роботи в літньому оздоровчому таборі	21
2.6. Вимоги до оформлення звітної документації	22
2.7. Література	23
Додатки	27

ВСТУП

Головна точка зору пізнання – це точка зору життя, практики. Без практики немає і не може бути наукової теорії, практика є критерієм істини, джерелом пізнання і зоною прикладання теоретичних положень.

Саме здобуті теоретичні знання під час аудиторних занять мають стати основою для набуття практичних навичок викладацької діяльності та виконання завдань педагога організатора. Визначальною ознакою компетентності є здатність доцільно діяти у виробничих умовах: помічати та формулювати проблеми, спираючись на здобуті теоретичні знання, та ефективно їх розв'язувати.

Виробнича практика спрямована на розвиток критичного мислення майбутніх педагогів, оскільки цей вид мислення використовується для вирішення конкретних ситуативних завдань, тобто є практичним мисленням. Практичне мислення педагога-організатора конкретне, так як існує в конкретних обставинах діяльності. Теоретичне мислення спрямоване на пізнання реальності, на відкриття законів та властивостей об'єктів, в той час як практичне мислення спрямоване на змінювання цієї реальності.

У Законі України «Про Освіту» вказується, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Розділ 1. Сутність, завдання та зміст виробничої практики.

1.1. Сутність і особливості виробничої практики.

Особливу увагу необхідно приділяти вихованню учнівської молоді, організації її змістовного дозвілля. Тому студентам, які готуються проходити виробничу практику, слід наполегливо оволодівати комплексом знань, умінь і навичок, необхідних для організації дозвілля та відпочинку дітей. Базами проведення практики є соціально-виховні та освітні заклади, позашкільні виховні заклади та установи (будинки творчості, станції технічної творчості, спеціальні школи, екскурсійно-туристичні заклади), підліткові та юнацькі клуби при ЖЕУ, дитячі лікарні, дитячі притулки, відділи у справах сім'ї і молоді при держадміністрації, відділи кримінальної міліції у справах неповнолітніх на посадах стажистів, помічників, вихователів, педагогів-організаторів.

До практики допускаються студенти, які:

- взяли участь в інструктивно-методичному семінарі з виробничої практики;
- пройшли інструктаж з техніки безпеки та з питань охорони життя і здоров'я дітей;
- розробили перелік виховних занять, заходів, приклади ігор, пісень тощо.

Після отримання допуску студенти отримують направлення на практику, де працюють на різних посадах: організатора дитячого дозвілля, педагога-організатора, фізрука, музичного керівника і т.і.

Виробнича практика є першим етапом самостійної педагогічної діяльності студентів. Протягом періоду проходження практики магістранти знах

одяться у постійному спілкуванні з дітьми, виконуючи обов'язки педагога- організатора чи вихователя, що вимагає від них сумлінної праці, організованості, мобілізації всіх сил, знань, умінь.

1.2. Мета, завдання виробничої практики

Мета практики. Виробнича практика є школою нагромадження життєвого й педагогічного досвіду, знаходження оптимального розв'язання багатьох проблем життя і діяльності соціально-виховних та освітніх закладів. Під час практики студенти не мають можливості користуватися систематичною допомогою і підтримкою працівників кафедри суспільних дисциплін, методиста, що зобов'язує їх старанно готуватися до роботи, засвоюючи теоретичні знання і практичні вміння роботи з дітьми, готувати різні методичні матеріали, необхідні для проведення зборів, свят, зустрічей, бесід тощо.

Виробнича практика не лише завершує практичне засвоєння студентами технології виховної роботи, але і створює умови для активного вправління у проведенні різноманітних видів виховної діяльності. Ця практика вимагає від студентів глибоких і всебічних знань вікових та індивідуальних особливостей дітей, рівня їх вихованості, їх інтересів, прагнень, потреб. Саме в ході практики у студентів формуються вміння творчо застосовувати педагогічну теорію, здійснювати багатоваріантне планування своєї діяльності і діяльності дитячого колективу.

Самостійна робота в якості педагога-організатора, вихователя, соціального працівника виступає важливим етапом становлення майбутнього педагога. Досвід підтверджує, що ситуація повної відповідальності за життя і діяльність дітей вимагає від студентів певних умінь,

особливо організаторських, педагогічних якостей особистості.

На період практики студенти стають самостійними вихователями і керівниками дитячих колективів, рівноправними членами педагогічного колективу закладу, що сприяє більш глибокому проникненню у суть педагогічної діяльності, адаптації студентів до нової ролі, це дає можливість їм відчувати себе повноцінними педагогами.

Самостійна педагогічна діяльність розвиває у студентів почуття відповідальності за доручену справу, зміцнює любов до педагогічної професії, сприяє формуванню таких якостей, як почуття обов'язку, вимогливість до себе, наполегливість.

Виробнича практика зближує студентів з дітьми, допомагає глибше зрозуміти їх вікові особливості, індивідуальні якості, виробляє вміння вільного спілкування з ними, прийняття оптимальних рішень у тих чи інших педагогічних ситуаціях. Знання і вміння, особистісні якості, сформовані чи розвинені у процесі підготовки і проходження практики, будуть необхідні студентам і в подальшій діяльності.

Так, вони практично засвоюють основні принципи планування виховної роботи у дитячому колективі, розширюють і закріплюють уміння організації суспільно корисної праці школярів, їх самообслуговування, реалізують у педагогічній практичній діяльності отримані знання і вміння проведення екскурсійної, спортивно-туристичної, історико-краєзнавчої роботи.

Саме під час виробничої практики їм надається можливість набувати навичок у проведенні різноманітної освітньо-виховної діяльності: свят, конкурсів, вікторин, спортивних естафет тощо, особливо, коли брати до уваги,

що більшість з них організовуються у формі колективних творчих справ.

Завдання практики:

- засвоєння інноваційних педагогічних технологій організації дозвілля, відпочинку і забезпечення інтересів дітей;
- розширення і поглиблення науково-теоретичних знань студентів з педагогіки, психології, спеціальних дисциплін в процесі проведення виховної роботи зі школярами;
- ознайомлення студентів з умовами роботи та правилами внутрішнього розпорядку закладу; встановлення ділових контактів з колегами по роботі;
- вивчення індивідуально-вікових особливостей вихованців, рівня їх розвитку, соціальних і природних умов для організації розвиваючої життєдіяльності та змістовного відпочинку;
- громадянське виховання дітей на основі народних традицій, звичаїв, обрядів;
- формування досвіду здорового способу життя та зміцнення здоров'я дітей;
- удосконалення власної педагогічної майстерності: ведення психолого-педагогічного щоденника, оволодіння методиками і технологіями особистісної та колективної творчої діяльності, поповнення свого методичного фонду новими матеріалами по виховній роботі;
- розвиток умінь вибирати найефективніші методи і прийоми колективної та індивідуальної роботи з вихованцями;
- самоаналіз власної діяльності, відображений у педагогічному щоденнику, звіті студента-практиканта.

При організації виробничої практики слід враховувати її особливості.

1.3. Особливості виховної роботи в соціально-виховних та освітніх закладах:

- виховна робота будується на принципах добровільної участі дітей у різних справах, у вільному виборі ними занять. Це передбачає створення вихователями, педагогами-організаторами та ін. варіативних програм діяльності;

- короткотривалий термін існування колективів вимагає чіткого початку і завершення певної діяльності, обов'язкової оцінки діяльності кожної дитини, надання дітям можливості бачити і розуміти результати своєї праці;
- значні виховні можливості має і сам дитячий колектив. У новому оточенні, під час активного спілкування інтенсивніше, повніше розкривається особистість дитини, інколи в таких умовах можна швидше помітити те, що в школі залишається прихованим, тобто краще вивчити і зрозуміти дитячу психологію.

Соціально-психологічний клімат, моральна атмосфера дозвілля, доброзичливе ставлення однолітків і вихователів до кожної дитини сприяють самоствердженню тих дітей, які у шкільному житті, можливо, вважалися „важкими”. У таких обставинах діяльності закладів освіти і позаосвітніх закладах діти більш самостійні, ніж удома. Тут значно менше регламентацій, менше людей, що стримують прагнення до самостійності, і більше умов, що стимулюють творчий розвиток, ініціативу, кмітливість, активність дитини;

- у виховному процесі беруть участь як професійні педагоги, так і представники інтелігенції, трудових колективів, студенти, які часто будують свої стосунки з дітьми на основі педагогічної інтуїції і власного менталітету;

- виховний процес здійснюється у сприятливих умовах природного середовища і соціального оточення.

Водночас необхідно постійно дбати про безпеку життя дитини у природному й соціальному мікро та макросередовищі.

Особливо уважно слід організовувати виховну роботу із збереження стану здоров'я дітей, профілактики захворювань, створення порядку та затишку в ігрових кімнатах, кінозалах, місцях відпочинку;

- велика кількість виховних завдань, що їх необхідно вирішувати, створюють напружений ритм роботи всього педагогічного колективу, мобілізують його творчі сили і допомагають у досягненні головної мети: оздоровлення дітей, створення у них доброго емоційного настрою, привнесення почуття гри, романтики в їхнє повсякденне життя; виявлення інтересів, захоплень дітей, розвиток бажання дістати нові знання, вміння, навички; навчання діяти в колективі; залучення до трудових справ на користь і радість оточуючих.

На завдання, зміст, орієнтовний графік роботи практиканта впливає фактор самостійності та особливості нормованості педагогічної діяльності студента в період практики.

Успішне розв'язання відповідальних і складних завдань, що стоять перед кожним студентом-практикантом, залежить від підготовки до роботи в соціально-виховних та освітніх закладах. Тому до виїзду на практику студенти мають можливість:

- підібрати літературу з питань виховання, організації відпочинку учнівської молоді, дітей;
- систематично збирати матеріали до проведення виховних заходів: свят, бесід, зборів, фестивалів тощо.

1.4. Зміст виробничої практики:

- ознайомлення зі складом дітей, перевірка готовності дітей до перебування в соціально-виховному та освітньому закладі,

- планування життєдіяльності колективу, розробка колективних творчих справ;
- проектування особистісного розвитку кожної дитини;
- складання плану роботи на період і на кожний день з урахуванням індивідуальних особливостей та інтересів дітей;
- робота з активом дитячого колективу, інструктаж і перевірка його роботи;
- проведення колективних видів роботи: зборів, лінійок, конкурсів, змагань тощо;
- розробка і впровадження авторських проєктів роботи дитячого колективу;
- проведення туристських походів, екскурсій, змагань з орієнтування на місцевості та ін.;
- організація природознавчої роботи, збір краєзнавчого матеріалу для куточків та виставок, обладнання живого куточка;
- розучування нових пісень, танців, організація ігор для дітей;
- виконання адміністративних функцій (контроль за дотриманням розпорядку дня, виконання санітарно-гігієнічних правил, заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я і охорону життя дітей, організація чергування і т. п.);
- самоаналіз власної системи роботи.

Розділ 2. Організаційно-методичні засади діяльності студента-практиканта.

2. 1. Орієнтовні знання, уміння і навички педагога-організатора в соціально-виховному та освітньому закладі.

Організація колективу дітей. Уміти провести лінійку, спланувати роботу дітей, організувати змагання, конкурс, провести збір, свято, екскурсію.

Знати сучасні дитячі пісні, ігри, танці і вміти їх розучувати з дітьми.

Моральне виховання. В доступній формі з урахуванням вікових особливостей дітей продовжувати роботу по формуванню у них почуття любові до України,

гордості за свій народ. Формувати відповідальне ставлення до праці, гуманізм, колективізм.

Уміти проводити бесіди на морально-етичні теми, про дружбу і товаришування, чесність і правдивість, чуйність, ввічливість. Вчити дітей дорожити честю, думкою колективу і товаришів; вірно оцінювати свої успіхи і недоліки, вчити жити і працювати в колективі.

Привчати сумлінно виконувати доручення, завжди бути уважними, ввічливими, охайними, скромними, чуйними, уміти бачити свої помилки і виправляти їх, боротися з несправедливістю, упертістю, зазнайством.

Трудове виховання. Уміти організувати самообслуговування, працю по благоустрою території, спортивного майданчика, бігових доріжок, створенню ігротек. Знати і вміти організувати різноманітну трудову діяльність (трудоий десант, ремонтні бригади, побутовий комбінат) і вміти використати її з метою трудового виховання дітей. Уміти провести інструктаж з організації і виконання трудових завдань.

Технічна творчість. Вивчати інтереси і здібності дітей до технічної творчості, вміти залучати їх до технічних гуртків (авіамоделний, фото, радіо, „Умілі руки” тощо). Уміти проводити бесіди про досягнення в науці та техніці, вечори, конкурси, вікторини, випускати радіо або фотогазету, бюлетені тощо.

Краєзнавство і туризм. Знати історію краю і вміти ознайомити дітей з нею. Відомості про район можна одержати з літературних джерел, від керівника закладу, місцевих органів управління та шляхом особистого знайомства з даною місцевістю. На основі одержаних даних уміти скласти карту-схему краєзнавчих і туристських маршрутів для вихованців.

Уміти організувати одноденний похід (визначити завдання походу, маршрут, скласти план, розподілити

обов'язки між учасниками, підготуватися до нього та ін.). Знати норми допустимого навантаження для дітей в туристських походах і дотримуватись їх. Знати, що необхідно взяти з собою в похід кожному учаснику і всьому колективу.

Уміти орієнтуватися на місцевості, читати топографічні карти і робити схему маршруту, користуватися компасом, ходити по азимуту, вибирати місце для відпочинку, швидко розводити вогнище тощо.

Екологічна, природоохоронна робота. Знати рослинний і тваринний світ. Уміти організувати і провести екскурсію в природу, оформити колекції і гербарії. Знати основні лікарські рослини і час їх збирання. Уміти виконувати найпростіші види сільськогосподарських робіт, користуватися відповідним інструментом. Знати шкідників городу, саду, лісу, поля і способи боротьби з ними.

Уміти підготувати і провести свято квітів, лісу, рибалки, організувати роботу юних друзів природи.

Організація фізкультурно-оздоровчої роботи. Розвивати у дітей потребу займатися спортом, бажання вести здоровий спосіб життя. Уміти організувати фізкультурно-оздоровчу роботу в загоні згідно режиму дня. Уміти плавати і організовувати купання дітей у ставку, озері, на річці, в морі з дотриманням усіх необхідних норм безпеки.

Уміти провести гімнастику з дітьми різного віку, наголошувати на дотриманні режиму дня, правил особистої гігієни. Знати правила спортивних ігор (волейбол, баскетбол, теніс, футбол та ін.) вміти провести спортивні змагання з легкої атлетики, спортивних ігор, плавання тощо. Уміти вести облік спортивних досягнень, окремих вихованців.

Санітарно-оздоровча робота. Знати правила особистої гігієни, загартування дітей.

Уміти надавати першу медичну допомогу при переломах, тепловому або сонячному ударах, опіках, укусах тварин, комах.

Естетичне виховання. Знати і навчити дітей користуватися природним матеріалом при оформленні приміщень, території, місць проведення масових свят; знати дитячі пісні, танці, вміти їх розучити з дітьми.

Уміти організувати художню самодіяльність, керувати одним із гуртків художньої самодіяльності (театральним, вокальним, танцювальним, художнім, народно-декоративних промислів та ін.).

Уміти організувати і провести фестивалі пісні і танцю, карнавали, виставки образотворчого і прикладного мистецтва, дні поезії, зустрічі з відомими композиторами, поетами, письменниками, художниками. Добре знати твори поетів і вміти їх читати виразно. З метою естетичного виховання дітей використовувати кіно, телебачення, радіо, художню літературу, твори музичного, образотворчого, народного мистецтва. Знати правила культурної поведінки і прищеплювати їх своїм вихованцям. Вирішення виховних завдань у різновікових дитячих об'єднаннях має спиратися на віковий підхід у формуванні особистості.

Урахування вікових особливостей дозволяє досить гнучко коригувати зміст, методи та форми виховної роботи з дітьми, не змінюючи загальної стратегії виховання.

Отже, здійснення вікового підходу до виховного процесу в умовах соціально-виховного та освітнього закладу передбачає:

- постійну увагу до вікових особливостей дітей і підлітків, своєрідності їхнього духовного світу, піклування про гарний емоційний і фізичний стан кожного вихованця;
- урахування протиріч розвитку особистості, спричинених віковими змінами, акселерацією, екологічними катаклізмами тощо;

- побудова системи виховної роботи відповідно до психологічних особливостей дітей кожного вікового періоду.

2.2 Педагогічні основи періодів виробничої практики

Виробнича практика в соціально-виховних та освітніх закладах, поділяється на три періоди: *організаційний, основний, підсумковий*. Вони об'єднані однією метою – тісна співпраця старших і дітей в кожній колективній справі, розвиток ініціативи дітей, створення атмосфери радості та творчості в дитячих колективах.

Організаційний період розпочинається з моменту організації дітей у групу і триває 3-4 дні, коли колективу ще немає, а є організація дітей – група, в якій об'єднано дітей за певним віком та за рівною кількістю хлопчиків і дівчаток. Діти відчувають стан адаптації, загальної емоційної напруги, спричинений недостатністю інформації про норми, вимоги нового колективу, про його членів, вихователів, про своє можливе місце в колективі.

Мета організаційного періоду: розкрити перспективи діяльності дітей, закласти основи тимчасового дитячого колективу, враховуючи минулий досвід дітей і традиції соціально-виховного чи освітнього закладу.

Завдання вихователя: проаналізувати якісний склад дітей, рівень їх умінь і навичок організаторської діяльності, інтересів і захоплень; познайомити дітей з нормами поведінки та традиціями соціально-виховного чи освітнього закладу, розробити єдині вимоги до виконання режиму дня, дисципліни, створити творчу атмосферу діяльності, по можливості сформулювати органи дитячого самоврядування, визначити стиль взаємовідносин у колективі.

Мета діяльності вихователя чи педагога -організатора в цей період – згуртувати дитячий колектив для того, щоб зробити його у подальшому інструментом виховання особистості; організувати дозвілля дітей. Від того, як вихователь проведе організаційні дні, залежатиме успіх його роботи.

Тому вихователь чи педагог-організатор в організаційний період повинен:

- зібрати і познаймитися з дітьми;
- провести екскурсію по соціально-виховному чи освітньому закладі;
- провести свято-знайомство, розповісти про традиції соціально-виховного чи освітнього закладу;
- познайомити дітей з правилами спілкування в соціально-виховному чи освітньому закладі;
- провести організаційний збір дітей, розподілити доручення, розподілити дітей на менші групи (екіпажі);
- обрати творчий актив, придумати назву;
- провести обговорення дитячих справ і скласти план роботи.

Рекомендовані види й організаційні форми діяльності:

- гра (на знайомство і спілкування, ранок знайомств, дружби, вогник знайомства);
- організаційно-громадська (випуск он-лайн газети, виконання доручень, вибори активу, щоденне підбиття підсумків дня);
- трудова (самообслуговування, чергування, благоустрій території);
- художньо-творчі (концерт, мальований чи знятий відео-фільм, концерт-блискавка);
- інтелектуальна (турнір, конкурс ерудитів);
- пізнавальна (екскурсія, бесіди з краєзнавства);
- фізкультурно-спортивна (зарядка, проведення змагань).

Основний період триває після закінчення організаційного до моменту настання підсумкового (3-4 дні до закінчення практики). У цей період дитячий колектив відчуває різний психологічний стан. Діти об'єднуються в групи для досягнення висунутих перспектив, бачать себе частиною цілого колективу. Вони проявляють товариськість, взаємодопомогу, вимогливість, підвищується статус тих дітей, які діють в інтересах колективу.

Мета основного періоду:

- домогтися створення виховної системи в групі;
- сприяти розвитку особистості кожної дитини на основі розвитку колективу та міжособистісних стосунків;
- домогтися пізнавального характеру кожної справи;
- розвивати організаторські вміння і навички через систему доручень (актив, тимчасові об'єднання, традиційні доручення і т.ін.);
- організувати взаємодію з іншими групами і службами соціально-виховного чи освітнього закладу.

Мета діяльності вихователя, педагога-організатора в основний період – перетворити колектив, групу дітей на інструмент цілеспрямованого формування певних якостей особистості у дітей, що входять до його складу.

Тому вихователь, педагог-організатор завжди повинен пам'ятати такі заповіді:

1. Посмішка і гарний настрій – основа успіху.
2. Говори чітко, коротко, голосно.
3. Вихователя повинні бачити всі.
4. Заздалегідь знайди собі помічників.
5. Підбираючи ігри, подумай про вік дітей.
6. Ніколи не принижуй людську гідність.
7. Будь готовим запропонувати іншу гру, справу, якщо перша не вдалася.
8. Вихователь чи педагог-організатор вболіває за всіх.

9. Вмій підбадьорювати і похвалити.

10. Завжди будь охайним, чистим, усміхненим.

Рекомендовані види й організаційні форми діяльності:

- конкурси, огляди, змагання з різних видів діяльності, які сприяють самовизначенню дітей, що проявляють перші колективні емоції, першу спільну радість;
- справи комплексного характеру (день миру, день пам'яті, операція „Наш друг – природа”, день милосердя);
- організаційно-громадська діяльність (колективне планування діяльності дітей, збір з планування роботи, участь у роботі творчих груп);
- трудові справи, самообслуговування, чергування по соціально-виховному чи освітньому закладі, благоустрій території.

Підсумковий період розпочинається за 3-4 дні до закінчення виробничої практики. Колектив перетворюється на інструмент індивідуального розвитку кожного з його членів, коригування його соціального досвіду, розвитку творчої ініціативи. Стає більш ефективною діяльність органів самоврядування, зростає самостійність дітей.

Мета підсумкового періоду: підвести підсумки діяльності дітей у соціально-виховному чи освітньому закладі.

Завдання вихователя, педагога-організатора:

- проаналізувати виховну роботу в соціально-виховному чи освітньому закладі, виявити причини успіхів і невдач;
- дати оцінку діяльності органів дитячого самоврядування;
- визначити перспективи діяльності дітей.

Підбиття підсумків:

- аналіз проведених справ;
- бесіди; зустрічі, екскурсії;
- прибирання території та ін.

В основі справ підсумкового періоду лежить моральний заряд, традиції доброго ставлення до людей. А керує всім

цим вихователь, педагог-організатора. Його головне завдання – створити умови для самореалізації особистості кожної дитини. Тому позиція вихователя – старший друг, порадник, довірена особа дитини, підлітка, педагог, що аналізує результат своєї праці.

2.3. Функціональні обов'язки вихователя, педагога-організатора в соціально-виховному чи освітньому закладі:

1. Скласти план роботи і дотримуватись його виконання.
2. Протягом всього періоду вести щоденник.
3. Щоденно організовувати і проводити роботу з виховання і активного відпочинку дітей.
4. Регулярно підводити підсумки роботи та висвітлювати їх через комунікації з дітьми.
5. Нести відповідальність за цілісність та збереження майна соціально-виховного чи освітнього закладу.
6. Стежити за дотриманням чистоти і порядку в соціально-виховному чи освітньому закладі.
6. Інструктувати дітей перед виходом із приміщення соціально-виховного чи освітнього закладу на екскурсію чи у похід.
8. Не допускати самовільних відлучень дітей з приміщення соціально-виховного чи освітнього закладу, чи за межі їх території.
9. Нести відповідальність за життя та здоров'я дітей закріпленої групи дітей, вміти надати першу медичну допомогу.
10. негайно повідомити лікаря про скарги дитини відносно поганого стану здоров'я.
11. Дотримуватись правил протипожежної безпеки.
12. Суворо дотримуватись правил безпеки життя дітей під час походів, екскурсій, спортивних змагань.
13. Брати участь у загальноосвітніх заходах.

14. Забезпечити виконання режиму.
15. Складати плани і звіти, звітувати на педагогічній раді, аналізувати результати діяльності з дітьми.
16. Керуватись наказами і розпорядженнями керівника соціально-виховного чи освітнього закладу, педагогічної ради і ін.

2.4. Пам'ятка з техніки безпеки під час роботи з дітьми в соціально-виховному чи освітньому закладі

1. Ознайомитися з розпорядком роботи закладу та одержати вступний інструктаж на робочому місці.
2. Ознайомитися з маршрутами та місцями евакуації дітей на випадок пожежі, з первинними засобами пожежотушіння, місцями їх розміщення.
3. Ознайомити дітей (за малюнками, гербаріями) з місцевими отруйними рослинами, небезпечними тваринами.
4. Не залишати без нагляду електроприлади (телевізори, настільні лампи, не дозволяти торкатися розеток, обірваних проводів.
5. Заздалегідь ознайомитися з маршрутами екскурсій, походів, прогулянок.
6. Дотримуватись правил вуличного руху при організації руху групи дітей.
7. Не дозволяти дітям вилазити на дерева, різні споруди, без дозволу заходити на будівельні майданчики.
8. Не користуватися водою для пиття з відкритих водойм і невідомих джерел.
9. Не дозволяти пробувати на смак невідомі плоди рослин, бо це може привести до отруєння.
10. Не дозволяти дітям купатися без дозволу і в невідомих місцях. Перед купанням дітей обстежувати дно водоймища, в час купання тримати дітей в полі зору, купати дітей

невеличкими групами (5-6 чоловік), не допускати пустощів у воді.

11. Не допускати перегрівання дітей на сонці.

12. У походи до лісу, парку обов'язково ходити у зручному спортивному взутті, панамках чи капелюхах.

13. Завжди тримати в полі зору всіх дітей, не дозволяти відлучатися нікому без дозволу.

2. 5. Перелік методичних матеріалів для роботи в соціально-виховному чи освітньому закладі.

1. 10-15 різнопланових ігор.

2. 5-10 текстів та мелодій дитячих пісень.

3. 8-10 заготовок справ для дозвілля: вікторини, конкурси, свята, КВН тощо.

4. 8-10 цікавих розповідей (історій), які можна розповісти з ходу: для першого знайомства, зміни настрою, теми розмови, тощо.

5. 8-10 історій з життя (біографій) цікавих людей: історичних осіб, артистів, спортсменів, тощо.

6. Сценарні розробки 8 – 10 тематичних заходів: свята, шоу, концерту, фестивалю тощо.

7. Фонограми для озвучування заходів.

8. Матеріали (вирізки з газет, журналів) для обговорення та бесід.

9. Плани роботи та необхідний реквізит для гуртка (клубу, секції), який ви могли б очолити.

10. Матеріали та заготовки для куточка, газети, оголошень.

11. Матеріали для різноманітного анкетування та тестування.

13. 5-10 вправ ранкової гімнастики.

14. 10–15 конкурсів для «Веселих стартів» чи ін.

15. Календар пам'ятних дат.

16. Банк ідей.

2.6. Вимоги до оформлення звітної документації

По завершенню практики на кафедрі суспільних дисциплін подаються такі документи:

1. Звіт магістранта про проходження виробничої практики в соціально-виховному чи освітньому закладі.

У звіті повинно бути:

а) загальні дані про роботу в закладі: місце знаходження закладу, прізвище, ім'я, по батькові керівника закладу, заступника керівника закладу з виховної роботи, час перебування в закладі, з дітьми якого віку працював;

б) основні питання, що стосуються змісту, форм, методів роботи в закладі;

в) як були використанні під час практики теоретичні знання з педагогіки, психології, шкільної гігієни та інших дисциплін;

г) чого навчили дітей і чому навчились самі, що з цього, на вашу думку, може стати в нагоді для роботи в школі, житті, для роботи з дітьми за місцем проживання;

д) з якими труднощами зустрілись і як їх подолали;

е) висновки і пропозиції щодо поліпшення виховної роботи в закладі, підготовки студентів до літньої педагогічної практики, організації і керівництва цієї практикою.

3. Щоденник практики.

4. Методична розробка або відео навчально-виховного заходу для дітей середнього шкільного віку, проведеного студентом - практикантом

5. Висновок керівника практики про проходження практики.

Література

Основна література

1. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019. 230 с.
2. Марцева Л. А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. Електронні дані. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
3. Манчуленко Л. В. Методика соціально-виховної роботи у сучасних умовах : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 240 с.
4. Методика соціально-виховної роботи : навч. посібник для студ. вищ.навч. закладів / К.В. Педь. Полтава.: ПДПУ, 2009. 254 с.
5. Рудкевич Н. І. Методика соціально-педагогічної роботи : навчально-методичний посібник. Львів, 2021. 324 с.
6. Соціальна педагогіка: навч. посіб. / за ред. О. В. Безпалько. Київ : Академвидав, 2013. 312 с.
7. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с.

Допоміжна література

1. Архипова, С. П. Основи андрагогіки : навчальний посібник. Черкаси, Ужгород, 2002. 184 с.
2. Главацька О. Л. Основи самовиховання особистості : навчально-методичний посібник. Тернопіль, 2008. С. 26–50.

3. Жигірь В. І., Чернега О. А. Професійна педагогіка : навч. посіб. Київ : Кондор, 2016. 336 с. ISBN 978-966-351-359-1. Код 233704
2. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання : навч. посіб. / 2-е вид., доповн. і переробл. Київ : Вища школа, 2005. 343 с.
3. Кочубей А. В., Сокаль В. А., Якубовська С. С. Соціально-психологічний супровід здобувачів вищої освіти в умовах війни засобами арт-терапії. *Rehabilitation & Recreation*: науковий журнал. Рівне : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Том 18, No 1. С.104-117. Видання індексується в Scopus, ERIH PLUS, Index Copernicus, Google Scholar. URL: <https://health.nuwm.edu.ua/index.php/rehabilitation/article/view/454>
4. Огієнко О. І., Литовченко І. М. Андрагогічна модель навчання: американський контекст : монографія. Київ : ЦУЛ, 2014. 234 с.
5. Моделювання діяльності фахівця : навч.-метод. посібник / О. С. Пономарьов, Н. В. Серєда, М. К. Чеботарьов. Харків : НТУ «ХП», 2015. 58 с .
6. Оржеховська В. М., Пилипенко О. І., Кириленко С. В. Робота класного керівника з важковиховуваними учнями, спрямована на профілактику відхилень у поведінці. URL: <http://myref.org.ua/index.php?option/content/task/view/id/152> (дата звернення 10.01.2024).
7. Лаврецький Р. В., Лоза А. С. Етичні дилеми в соціальній роботі. *Young Scientist*. 2017. № 12 (52). С. 81–86.
8. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціологія соціальної роботи. *Психологія і суспільство*. 2014. № 1. С. 107–149.

9. Олексін Ю. П., Кочубей А. В., Сокаль В. А., Шевчук Т. Є., Якубовська С. С., Глава 8. Типи організаційної культури колективу. *Розвиток соціально-культурної сфери в сучасному суспільстві*. Книга 2 : серія монографій / авт.кол.: Гилев Г. А., Львович І. Я., Олексін Ю. П., Поплавська Т. М., Преображенський А. П. і ін. Одеса : КУПРІЄНКО СВ, 2020. 143 с. : іл., табл. (Серія «Розвиток соціально-культурної сфери в сучасному суспільстві», Книга 2). С. 111–118, 141–142. ISBN 978-617-7880-03-4.

URL: <https://www.sworld.com.ua/monoua5/rssso.pdf>.

10. Олексін Ю. П., Кочубей А. В., Сокаль В. А., Шевчук Т.Є., Якубовська С. С. Наукові підходи до визначення творчої особистості. *Erbe der europäischen Wissenschaft: Chemie und Pharmazie, Medizin, Biologie, Landwirtschaft, Pädagogik, Psychologie, Philologie. Monografische Reihe «Europäische Wissenschaft»*. Buch 17. Teil 4. 2023. 181 с. С.132–149. Heritage of European science: Chemistry and pharmaceuticals, Medicine, Biology, Agriculture, Pedagogy, Psychology, Philology. Monographic series «European Science». Book 17. Part 4. 2023. ISBN 978-3-949059-78-0 DOI: 10.30890/2709-2313.2023-17-04

11. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова / 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : НФаУ, 2018. 140 с.

12. Рибалка В. В. Психологія і педагогіка праці особистості : посібник. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 136 с.

13. Сокаль В. А., Міцкевич Ю. Особливості фітнес-програм, спрямованих на оздоровлення дітей шкільного віку. *Нова педагогічна думка*. №1 (95). 2019. С. 189–192. ISSN 2520-6427

14. Сокаль В. А., Гурінчук Л. Є. Управлінський аспект розвитку креативного навчального закладу. *Педагогічні науки: теорія та історія, інноваційні технології* : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруюва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. № 1 (95). С.103–115.
15. Бойчук Н. К., Олексін Ю. П., Сокаль В. А. Управлінська діяльність як засіб художньо-естетичного розвитку особистості учня закладу загальної середньої освіти (Мала академія народних мистецтв та ремесел Березнівської загальноосвітньої I-III ступенів школи №2). *Нова педагогічна думка. Науково-методичний журнал*. № 2. 2020. С. 84–92.
16. Сокаль В. А., Грушевська В. О. Ціннісні орієнтації студентської молоді. *The st International scientific and practical conference «Priority directions of science development»*. October 28-29, 2019) SPC «Sci-conf.com.ua», Lviv, Ukraine. 2019. С. 182–186.
17. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. Київ : Центр навчальної літератури. 2004. 256 с.
18. Соціальна і гуманітарна політика : підручник / В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. Київ : Вид-во НАДУ, 2016. 792 с.
19. Соціальна робота: реалії та виклики часу : навчально-методичний посібник. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.
20. Тернопільська В. І., Бакуліна О. С. Актуальність питання соціальної політики в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 1(24). С. 191–194.

21. Тимчук Л. Становлення та розвиток андрагогіки в Україні (кінець XIX–XX століття) : монографія / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці : ЧНУ, 2015. 464 с.
22. Тренінг попередження педагогічної занедбаності молодших школярів з дискантних сімей : навч.-метод. посіб. / укл. Куб'як Н. І. Чернівці : Рута, 2008. 124 с.
23. Філоненко М. М. Психологія спілкування : підручник. К. : Центр навчальної літератури, 2018. 240 с.
24. Яременко Н. В. Дозвіллезнавство : навчальний посібник. Фастів : Поліфаст, 2007. 460 с.
25. Формування навичок здорового способу життя у дітей і підлітків (за проектом «Діалог») : навч.-метод. посіб. / О. В. Вінда, О. П. Коструб, І. Г. Сомова, Н. О. Березіна, М. М. Галябарник, С. В. Кириленко ; 3-тє вид., переробл. і доп. Київ : Вістка, 2006. 304 с.

Додатки

Додаток 1.

Схема написання характеристики на студента-практиканта

Керівник літнього оздоровчого табору складає характеристику на студента-практиканта (за схемою). Характеристика обов'язково завіряється печаткою закладу і підписом директора.

Орієнтовна схема написання характеристики на студента-практиканта

1. Прізвище, ім'я, по батькові студента. Назва табору, в якому проходив літню педагогічну практику, дата.
2. Вік дітей, з яким працював студент-практикант.
3. Готовність студента до проведення практики.
4. Знання практикантом методів і форм роботи з дітьми, уміння реалізувати їх у практичній діяльності.
5. Вміння планувати роботу. Виконання складеного плану виховної роботи.
6. Підхід до дітей, вміння організувати і зацікавити дитячий колектив.
7. Рівень виконання завдань виховної роботи в загоні.
8. Забезпечення дисципліни у загоні та охорони здоров'я і життєдіяльності дітей.
9. Життєва позиція практиканта, його дисциплінованість, ставлення до праці.
10. Позитивні сторони і основні прогалини в педагогічній підготовці практиканта.
11. Побажання, рекомендації, поради для студента-практиканта.
12. Загальна оцінка за літню педагогічну практику («задовільно», «добре», «відмінно»).

Зразок написання характеристики

Характеристика

студентки групи СВР-61м

ННІЕМ НУВГП

Дудей Ольги Павлівни.

Ольга Павлівна Дудей проходила педагогічну практику в літньому оздоровчому таборі «Електронік-Рівне» з 1 липня по 21 липня 2020 року.

Студентка, маючи міцні знання з педагогіки, психології, фахових методик, вміло і творчо підходила до організації дозвілля дітей, добре опрацьовувала зміст нових і цікавих колективних творчих справ, володіє методикою їх підготовки та проведення.

Дудей О. П. брала активну участь у житті табору: в арсеналі її роботи були ігри, конкурси, вікторини, дискусії за круглим столом, походи і екскурсії. Слід зазначити, що вдало підібрані різноманітні види діяльності відчутно сприяли розвитку світогляду дітей.

Практика свідчить про змістовність знань студентки, наявний досвід роботи з дітьми, про любов до професії педагога. Студентка вдало і цікаво провела залікові заняття „Міс табору”, конкурсно-розважальну програму „Ми – 20 туристи”. Значну увагу приділяла здійсненню природоохоронної діяльності, а також проведенню бесід на моральну та громадянську тематику.

За час проходження літньої практики Ольга Павлівна виявила педагогічний хист, кмітливість і здатність об'єднувати дитячий колектив. Вона користувалася повагою і любов'ю дітей та співробітників.

Із проведеної роботи видно, що в майбутньому студентка буде гарним вихователем та організатором

дитячого колективу. Рішенням педагогічної ради вирішено оцінити роботу на „відмінно”.

Директор табору
«Електронік-Рівне»

/ підпис/

/Печатка/

Додаток 2

Орієнтовний зразок написання звіту

Титульна сторінка

Звіт про літню педагогічну практику

в оздоровчому таборі „-----”

студентки/а _____

курсу -----спеціальності

(прізвище, ім'я, по батькові)

Схема звіту

1. В якому оздоровчому таборі і ким працював, час перебування в таборі.
2. Умови роботи в оздоровчому таборі.
3. Зміст проведеної роботи:
  - перші дні в таборі, зустріч дітей, планування роботи, підготовка до свята відкриття табірної зміни та участь практиканта в ньому; перші враження і труднощі в роботі;
  - екскурсії, походи і подорожі, натуралістична і красзнавча робота, участь практиканта в ній;
  - оздоровча і фізкультурно-спортивна робота (змагання, ігри, свята), участь практиканта при проведенні цих заходів;
  - екологічна робота;

- робота гуртків.

4. Короткий аналіз роботи:

- чого навчився на практиці (яких знань, умінь і навичок набуто);
- які взаємини склалися з дітьми в загоні, з педагогічним колективом;
- як змінилися особистісні якості практиканта;
- що допомагало Вам у роботі з дітьми;
- яких знань, вмінь і навичок не вистачало Вам у роботі з дітьми;
- які виявлено труднощі та прогалини у підготовці до роботи з дітьми в літньому таборі.

5. Висновки і пропозиції щодо вдосконалення організації педагогічної практики в оздоровчому таборі та підготовки до неї.

ЗВІТ
про педагогічну практику
студентки групи СВР-61м ННІЕМ НУВГП
Дудей Ольги Павлівни.

Проходила літню педагогічну практику з 1.07.2020 р. по 21.07.2020 р. на посаді педагога-організатора у літньому оздоровчому таборі «Електронік-Рівне» Дозвілля дітей в таборі проводилося згідно плану роботи, складеного з урахуванням інтересів та побажань дітей.

Діти відвідували кінотеатри, музеї, будинок культури, де вони мали можливість дізнатися багато нового, корисного, цікаво і змістовно провести свій вільний час.

Більшу частину дня діти проводили на свіжому повітрі, де вони разом із вожатими брали участь в різних виховних заходах, проводили конкурси, змагання, веселі старти,

грали в різноманітні ігри, співали, купалися, загоряли. Все це сприяло їх оздоровленню і загартуванню.

Діти мого загону були дуже різними, всі хотіли брати участь у виховних заходах, і тому моїм завданням було спланувати так день, щоб жодна дитина не залишилась без діла, не нудьгувала, а навпаки, запам'ятала кожен день, проведений в таборі, на все життя.

У загоні ми проводили кожен день якийсь новий захід, згідно планусітки, наприклад: “Веселі старти”, інсценізація казки “Спляча красуня”, “Перехрестя кохання”, “Міс табору”, „День здоров'я”, „День гумору”.

Взагалі дітям не приходилося сумувати. Всі були задоволені і щасливі. Особливо цікавими і захоплюючими були спортивно-розважальні програми “Веселі старти”, “Два кораблі”, “На ярмарку”, в яких брали участь дві команди – команда дітей і команда вожатих, а також шоу краси “Міс Чарівність”, яке готували діти мого загону. Всі дівчата були молодці, всі були чарівними. Кожна учасниця показала себе з найкращої сторони. А Калиновська Марина стала “Міс глядацьких симпатій”.

Педагогічна практика в таборі мені дуже сподобалась. Я у захваті від роботи з дітьми і вирішила, що моя педагогічна діяльність буде пов'язана тільки з дітьми, а це означає, що я буду вчителем. Я зрозуміла, що це мій поклик.

25.07.2020 р.

Дудей Ольга

Додаток 3.

Педагогічний щоденник

Студент-практикант веде „Педагогічний щоденник”, в якому відображаються результати спостережень за дітьми, їх взаємовідносинами. „Педагогічний щоденник” – це результат творчості студента, його роздумів, він не лише допомагає організувати час, а й учить, як аналізувати свою роботу. Водночас щоденник – це і робочий документ, в якому студент-практикант аналізує кожний прожитий день, робить висновки, узагальнення, накреслює план на перспективу.

Щоденник допомагає фіксувати найбільш цікаві сторінки життя загону, бачити дитячий колектив, його радощі та перемоги, розчарування та пошук і є звітним документом, де узагальнено всю денну діяльність загону. Щоденник заповнюється за встановленою формою, що полегшує аналіз змісту роботи із загonom.

Зразок щоденника

1 сторінка

Щоденник педагога-організатора

Студента-практиканта (П.І.П., група, інститут) _____

Літній оздоровчий заклад _____

Загін _____

Час проходження практики _____

Керівник закладу _____

Заступник керівника закладу з виховної роботи _____

2 сторінка

Назва загону _____

Девіз _____

Речівка _____

Емблема

Загонова

пісня _____

3 сторінка

Відомості про дітей

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Вік	Клас	Школа	В яких гуртках працював	Громадські доручення в школі	Яке завдання одержав	Стан здоров'я	Домашня адреса	Батьки

4 сторінка

№ п/п	Прізвище, ім'я	Громадські доручення в таборі	Заохочення і нагороди

5 сторінка

Орієнтовний розпорядок дня літнього оздоровчого закладу

8. 00. Підйом і прибирання постелі.

8. 10. Ранкова гімнастика.

8. 30. Водні процедури.

8. 50. Ранкова лінійка.

9. 00. Сніданок.

- 9.30. Робота в загонах.
- 11.00. Оздоровчі процедури.
- 12.30. Час індивідуальної діяльності дітей.
- 13.30. Обід.
- 14.30. Післяобідній відпочинок.
- 16.00. Полуденок.
- 16.30. Загальні табірні заходи.
- 18.30. Час індивідуальної діяльності дітей.
- 19.00. Вечеря.
- 20.00. Культурно-масові заходи.
- 21.30. Підведення підсумків дня.
- 21.45 Підготовка до сну.
- 22.00 Сон

6 сторінка

Розклад роботи гуртків.

7 сторінка

Особистий план роботи студента-практиканта на день.

Дата і час роботи	План роботи на день	Психолого-педагогічний аналіз робочого дня

Аналіз робочого дня описується за схемою:

1. Які виховні цілі та педагогічні завдання були висунуті?
2. Що було проведено протягом дня в загоні (КТС, трудові завдання, екскурсії, рухливі ігри)?
3. Які емоційні стани переважали у дітей протягом дня?

4. Як діти ставились до проведення конкретної справи, як готувалися, яку брали участь (хто був лідером, хто пасивним, які міжособистісні стосунки склалися між дітьми), яке враження залишилося після проведення справи?
5. Чи були досягнуті висунуті цілі на день?
6. Висновки.